

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen liitännäisjäsenyyttä Euroopan avaruusjärjestössä ja Suomen osallistumista Euroopan avaruusjärjestön tiedeohjelmaan koskevien sopimusten eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Suomen liitännäisjäsenyyttä Euroopan avaruusjärjestössä ja Suomen osallistumista Euroopan avaruusjärjestön tiedeohjelmaan koskevat syyskuussa 1986 tehdyt sopimukset.

Euroopan avaruusjärjestön (ESA) päämääränä on avaruuden tutkiminen ja hyödyntäminen yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin. Suomen liitännäisjäsenyyttä ESA:ssa koskeva sopimus sisältää määräykset Suomen ja järjestön välisen yhteistyön muodoista, tietojen vaihdosta, Suomen osallistumisesta järjestön hallintoon, rahoituksesta, erioikeuksista ja vapauksista sekä sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta johtuvien

riitojen ratkaisemisesta. Sopimus Suomen osallistumisesta ESA:n tiedeohjelmaan määrittelee Suomen osallistumisoikeuden sekä sisältää rahoitusta, tiedeohjelman hallintoa, osallistumista, teollisuustilauksia, veroja ja tulleja sekä sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta johtuvien riitojen ratkaisemista koskevia määräyksiä. Liitännäisjäsenyyttä koskeva sopimus on tehty viideksi vuodeksi ja tiedeohjelmaan osallistumista koskeva sopimus seitsemäksi vuodeksi. Kumpakin sopimusta voidaan jatkaa osapuolten yhteisestä sopimuksesta.

Tarkoituksena on, että molemmat sopimukset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Euroopan avaruusjärjestö ja sen tiedeohjelma

Euroopan avaruusjärjestö (ESA) perustettiin 31 päivänä toukokuuta 1975, kun Euroopan avaruustutkimusjärjestö (ESRO) ja Euroopan avaruusalusten laukaisulaitteiden kehittämis- ja rakentamisjärjestö (ELDO) muodostivat yhteisen järjestön. Järjestön tarkoituksena on toimia yhteistyöelimenä Euroopan valtioiden välillä kaikilla avaruuden tutkimista ja hyväksikäyttöä koskevilla aloilla yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin. Erityisesti järjestö pyrkii avaruusteknologian ja sen sovellutusten edistämiseen sekä tie-

teellisiin että käytännössä hyödynnettäviin päämääriin. Näiden päämäärien toteuttamiseksi ESA pyrkii kehittämään pitkän aikavälin eurooppalaista avaruuspolitiikkaa sekä yhdenmukaistamaan ja vastaisuudessa liittämään kansalliset avaruusohjelmat eurooppalaisen avaruusohjelman osaksi. Järjestö suosittelee myös jäsenvaltioille yhteistä teollisuuspolitiikkaa avaruusalalle.

Avaruusjärjestön jäsenvaltioita ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Ranska, Ruotsi, Saksan liittotasavalta, Sveitsi ja Tanska. Itävalta ja Norja ovat järjestön liitännäisjäseniä, mutta ne tulevat vuoden 1987 alusta ESA:n täysjäseniksi. Lisäksi Kanadalla on yhteistyösopimus järjestön kanssa.

Avaruusjärjestön korkein päättävä elin on neuvosto, joka muodostuu jäsenvaltioiden edustajista. Neuvosto päättää järjestön toiminnan suunta- viivoista sekä tärkeimmistä tieteellisistä, teknisistä, hallinnollisista ja rahoituksellisista kysymyksistä. Neuvostossa jokaisella jäsenvaltiolla on ää- noikeus paitsi päätettäessä vapaaehtoisista ohjel- mista, jolloin vain jokainen osallistujavaltio voi äänestää. Pakollisista ohjelmista päätettäessä vaa- ditaan yksimielisyys. Muutoin päätökset tehdään kahden kolmasosan enemmistöllä, ellei ESA:n yleissopimuksessa toisin määrätä. Neuvoston alai- suudessa on useita alakomiteita muun muassa tiedeohjelma-, hallinto- ja rahoitus- sekä teolli- suuspolitiikkakomitea.

Avaruusjärjestön toimintaa johtaa neuvoston määrääjäksi valitsema pääjohtaja. ESA:n päämaja on Pariisissa. Siellä olevan järjestön volyymiin nähden pienen sihteeristön lisäksi järjestön tutki- mus- ja kehittämistoiminta sekä operatiiviset toi- minnot on sijoitettu Alankomaihin (Euroopan avaruustutkimuksen ja -teknologian keskus, ES- TEC), Saksan liittotasavaltaan (Euroopan avaruustoiminnan keskus, ESOC), Italiaan (Euroopan avaruustutkimusinstituutti, ESRIN) ja Rans- kan Guyanaan (Ariane-raketin laukaisuasema).

Avaruusjärjestön toiminta jakautuu toisaalta pakollisiin ja toisaalta vapaaehtoisin ohjelmiin ja toimintoihin. Pakollinen osuus rahoitetaan jäsen- valtioiden bruttokansantuoteosuuden perusteel- la. Nämä toiminnot muodostavat noin 30 % järjestön kokonaisbudjetista (1985). Tämä tar- koittaa käytännössä yleisbudjettia ja tiedeohjel- maa. Pakollisiin ohjelmiin sisältyy myös teknolo- gian tutkimusohjelma (TRP), johon liitännäisjä- senet eivät kuitenkaan voi osallistua.

Avaruusjärjestön tiedeohjelma kuuluu sen pe- rusohjelmaan, ja toistaiseksi siihen ovat osallistu- neet vain ESA:n täysjäsenet. Tiedeohjelma, jo- hon kuuluu viisi satelliittiohjelmaa ja neljä suu- rempaa kehityshanketta, on äskettäin uudistettu ja tähtää vuosituuhannen vaihteeseen. Suomen tiedeyhteisö on osoittanut mielenkiintoa useaan eri tiedeohjelman hankkeeseen. Suomelle tärkeät ja parhaiten sopivat ESA:n tutkimusohjelmat koskevat tähtitiedettä, maan lähiavaruuden tut- kimusta, avaruusgeodesiaa ja kaukokartoitusta. Tiedeohjelmaan osallistuminen tarkoittaa sitä, että Suomi voi osallistua tulevien hankkeiden valmisteluun ja näin vaikuttaa tieteellisten ohjel- mien sisältöön ja saa käyttöönsä ohjelmien mit- taustuloksia. Samalla Suomella on mahdollisuus myös teollisiin toimituksiin näissä hankkeissa.

Avaruusjärjestön vapaaehtoisista teknologian sovellutusohjelmista Suomen kannalta kiinnosta- vimmat ovat kaukokartoitus ja satelliittitietoliik- kenne. Suomi onkin liitännäisjäsenyyssovimuk- sen ja tiedeohjelmaan osallistumissovimuksen te- kemisen yhteydessä allekirjoittanut ESA:n kanssa sopimuksen Suomen hallituksen osallistumisesta järjestön valmistavaan kaukokartoitusohjelmaan (Earth Observation Preparatory Programme, EOPP). Tämä mahdollistaa sen, että Suomi voi tulevaisuudessa osallistua kaukokartoituksissa vaadittavan teknologian kehittämiseen ja osallis- tua tässä yhteydessä asiaan liittyvien avaruuskoi- keiden suorittamiseen. Kaukokartoituksen alalla Suomen teollisuudella on välitöntä kiinnostusta osallistua itse satelliittien laitteistojen suunnitte- luun ja kehittämiseen. Tulevaisuudessa Suomella on edellytyksiä instrumentointiin, radiotaajuus- järjestelmiin ja tietojenkäsittelyyn liittyvillä aloil- la. ESA:n luonnonvarojen kaukokartoitusohjelma suuntautuu voimakkaasti merialueille ja sääolo- suhteiden selvittämiseen. Arktisilla alueilla 1990 ajateltua toimintaa silmällä pitäen ESA:n satel- liittiohjelmalla on Suomen kannalta suuri tekni- nen ja taloudellinen merkitys.

1.2. Liitännäisjäsenen asema

Avaruusjärjestön liitännäisjäsenyys perustettiin aikanaan tarkkailija-aseman korvaamiseksi. Sa- malla valtioille pyrittiin antamaan mahdollisuus valmistautua täysjäsenyyttä varten tietyn ylimenokauden aikana. Liitännäisjäsenyyden pituudesta ei ole erityisiä määräyksiä ESA:n yleissopimuksessa, mutta Itävallan ja Norjan liitännäisjäse- nyyssovimuksissa on sovittu viiden vuoden mää- rääjasta. Samoin Suomen liitännäisjäsenyyssovi- mus on ensi vaiheessa tarkoitettu olemaan voi- massa viisi vuotta.

Ennen kuin ESA kuitenkin halusi tehdä lii- tännäisjäsenyyssovimuksen Suomen kanssa, jär- jestö tarkisti liitännäisjäsenyyttä koskevia suunta- viivoja siten, että niitä voitaisiin soveltaa kaikissa tulevaisuudessa esille tulevilla tapauksissa.

Uusien 1985 hyväksyttyjen ohjeiden mukaan liitännäisjäsenen asema ei sinänsä merkitse sitä, että eurooppalaisesta valtiosta jonkin ajan kulut- tua tulee järjestön täysjäsen, vaan liitännäisjäse- nyys on pysyvä yhteistyön muoto. Toisaalta se ei ole este täysjäsenyyden myöntämiselle. Liitän- näisjäsenyyden myöntäminen ei myöskään tarkoi- ta sitä, että tällaisessa asemassa oleva valtio voisi automaattisesti osallistua järjestön ohjelmiin.

Kaikissa näissä tapauksissa edellytetään erillisso-pimusten tekemistä. Liitännäisjäsenyys sopimus on lähinnä eräänlainen puitesopimus.

Liitännäisjäsenyyttä koskevat ESA:n ehdot määräävät muun muassa, että liitännäisjäsen sitoutuu järjestön päämäärien toteuttamiseen: avaruuden hyödyntämiseen ja tutkimiseen yksinomaan rauhanomaisessa tarkoituksessa. Edelleen liitännäisjäsen maksaa osuutensa järjestön budjetista, kuitenkin vain osan täysjäsenen osuudesta. Liitännäisjäsenellä ei ole oikeutta osallistua teknologian tutkimusohjelmaan (TRP). Sen sijaan liitännäisjäsen voi osallistua järjestön tieteelliseen ohjelmaan liittyviin kokeisiin ja havainnointeihin. Järjestön laitteistojen palvelut ovat tällaisessa asemassa olevan valtion käytettävissä samoin edellytyksin kuin täysjäsenellä. Liitännäisjäsenellä on tarkkailijan asema järjestön neuvostossa ja yleensä puhevalta. Lisäksi se voidaan kutsua olemaan läsnä neuvoston alaisten toimielinten kokouksissa. Liitännäisjäsenellä ei kuitenkaan ole äänioikeutta neuvostossa tai sen alaisissa toimieli-missä muutoin kuin milloin siitä valinnaisia oh-jelmia koskevilla erillisissä sopimuksissa niin määrätään.

Liitännäisjäsenen ja järjestön on tiedotettava toisilleen omista avaruusohjelmistaan. Järjestö voi antaa liitännäisjäsenen tehtäväksi järjestön avaruustoimintoihin liittyviä töitä ilman että järjestöllä kuitenkaan on velvollisuutta teollisen palautteen turvaamiseen. Liitännäisjäsenten on myös mahdollisuuksien mukaan edistettävä eurooppalaisten avaruuskuljetusjärjestelmien ja -laitteiden sekä järjestön tuotteiden käyttöä omis-sa avaruustoiminnoissaan.

Liitännäisjäsenyys myönnetään ESA:n ehtojen mukaan viideksi vuodeksi. Sopimus voidaan uusia yhteisellä kirjallisella sopimuksella. Molem-milla osapuolilla on oikeus irtisanoa liitännäisjä-senyys sopimus yhden vuoden irtisanomisajalla.

Edellä esitetty ESA:n suuntaviivat tuleville liitännäisjäsenyys sopimuksille ovat kuitenkin siinä mielessä vain perusta sopimusten laatimiselle, että ne muodostavat periaatteellisen vähimmäis-vaatimuksen.

2. Asian valmistelu

Asian valmistelu lähti varsinaisesti liikkeelle vuonna 1980 kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman avaruusteknologian kehittämistarpeita Suomessa selvittäneen työryhmän esityksen poh-jalta. Suomi esitti liitännäisjäsenyyttä ESA:ssa

koskevien neuvottelujen aloittamista järjestölle 5.12.1984. Järjestö halusi kuitenkin ensin perus-teellisesti selvittää periaatteellisen suhtautumi-sensa uusiin jäseniin tai liitännäisjäseniin. Tämän selvitystyön valmistuttua ja ESA:n suuntaviivojen liitännäisjäsenyyttä koskeviksi periaatteiksi tultua hyväksytyksi ESA:n neuvosto hyväksyi 23.10.1985 neuvottelut aloitettavaksi Suomen lii-tännäisjäsenyydestä ESA:n ja Suomen välillä. Neuvottelut aloitettiin 15.11.1985 ja jatkuivat vuoden 1986 alkupuoliskolle. Ne saatiin pää-tökseen toukokuun lopulla, jolloin osapuolet pääsivät yksimielisyyteen neuvottelujen kohteena olleiden kolmen sopimusluonnoksen sisällöstä. ESA:n neuvosto hyväksyi 26.6.1986 yksimielisesti nämä Suomen liitännäisjäsenyyttä sekä Suomen osallistumista ESA:n tiedeohjelmaan ja ESA:n valmistavaan kaukokartoitusohjelmaan koskevat sopimukset ja valtuutti ESA:n pääjohtajan alle-kirjoittamaan ne. Kaikki kolme sopimusta alle-kirjoitettiin Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 1986.

Sopimuksista käytyjä neuvotteluja on valmis-teltu yhteistyössä kauppa- ja teollisuusministe-riön, opetusministeriön, ulkoasiainministeriön, Suomen Akatemian, Teknologian tutkimuskes-kuksen, Ilmatieteen laitoksen, Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen ja eri korkeakoulujen edusta-jien kanssa.

3. Sopimusten merkitys

Satelliittien käytön oleellinen lisääntyminen mitä moninaisimmilla elämän aloilla kuluvana vuosikymmenenä on johtanut avaruustekniikan nopeaan kehittämiseen ja sitä koskevaan järjestet-tyyn kansainväliseen yhteistyöhön. Tässä mielessä myös Suomi on useita vuosia ollut kiinnostunut yhteistyömahdollisuuksiensa kehittämistä Euroopan avaruusjärjestön kanssa, joka yleissopi-muksensa mukaan pyrkii tutkimaan avaruutta ja hyödyntämään sen käyttöä yksinomaan rauhana-maisiin tarkoituksiin. Suomalaiset tutkijat ovat jo kauan halunneet päästä järjestelmälliseen yhteis-työhön avaruuteen liittyvissä kysymyksissä. Samoin Suomen elektroniikkateollisuuden kehityt-tyä nopeasti viimeisen kymmenen vuoden aikana teollisuuden eri aloilla on syntynyt kasvavaa kiin-nostusta erilaisiin avaruuden sovellutusohjelmiin. Teknologisesti korkealle kehittyneenä maana Suomi uskoo voivansa edistää avaruustutkimusta ja -teknologian kehittämistä aloilla, joilla Suomi

jo nyt on aktiivinen ja joilla olisi mahdollista laajentaa toiminta käsittämään myös avaruusteknologia. Yhteistyö ESA:n kanssa ei sulje pois kahdenkeskistä yhteistyötä, vaan kysymyksessä on Suomen toiminnan yleinen laajentaminen avaruusalaalla, johon ESA tarjoaa sopivat puitteet.

Suomen avaruustoiminnan laajentaminen operatiivisten sovellutusten hyödyntämisestä avaruustutkimuksen ja -tekniikan kehittämisen alueille edellyttää sekä kotimaisen toiminnan edistämistä että erityisesti voimakasta kansainvälisen tutkimusyhteistyön lisäämistä alan kansainvälisyydestä ja hankkeiden mittasuhteista johtuen. Suomen avaruustoimien tavoitteita ovat avaruustutkimuksen tason ja määrän kohottaminen kansainvälisesti vertailukelpoiselle asteelle ja tutkimustyön toimintaedellytysten turvaaminen, huipputeknologiaan liittyvän osaamisen lisääminen, teollisuuden kilpailukyvyyn kohottaminen avaruustoiminnan tarjoamien uusien mahdollisuuksien ja toiminnoista kehittyvän tietotaidon avulla sekä uusien avaruussovellutusten taloudellinen hyödyntäminen yhteiskunnan eri alueilla.

Tiedeohjelman osalta avaruuden tutkijoille yhteistyö ESA:n kanssa tarjoaa uusia mahdollisuuksia maan lähiavaruuden tutkimuksen, planeetta- ja aurinkokuntatutkimuksen, astronomin ja astrofysiikan sekä biotieteiden ja materiaalitutkimuksen aloilla.

Tieteellisen tutkimuksen ohella ESA:n toiminta on suuntautumassa myös avaruuden kaupalliseen hyödyntämiseen. Avaruustoiminnan ja ESA-yhteistyön kehittämiseen liittyy merkittäviä teknologia- ja teollisuuspoliittisia näkökohtia. Avaruustoiminnassa tehtävä kehitystyö liittyy läheisesti informaatioteknologiaan, minkä lisäksi toiminta asettaa huomattavia vaatimuksia myös muille uuden teknologian osa-alueille. Tärkeitä perusteknologioita ovat mikroelektroniikka, tietojenkäsittely- ja tietoliikennetekniikka, materiaalitekniikka, luotettavuustekniikka sekä ankkariin ympäristöolosuhteisiin liittyvät teknologiat.

Avaruustoiminta teknisen kehityksen etulinjassa tarjoaa yrityksille ja tutkimusyksiköille mahdollisuuden teknologiapohjan ja osaamisalueen laajentamiseen. Toiminta tukee teollisuuden rakennemuutoksen tarpeita ja luo yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia nopeasti kehittyvil-

lä aloilla. Teknologia- ja teollisuuspoliittisena toimenpiteenä kansainvälinen tutkimus sekä yritysten välinen yhteistyö avaruustoiminnan alalla tähtää teollisuuden kilpailukyvyyn kohottamiseen tutkimuslaitosten tieto-aidon kehittämisen kautta sekä ESA-yhteistyön kohdalla huomattavassa määrin myös teollisuuteen suuntautuvien huipputeknologian alueen uutuustuotehankintojen avulla.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Suomi maksaa puolet bruttokansantuotteen mukaan ESA:n jäsenvaltioiden osalle lasketusta maksuosuudesta (1,62 %) järjestön tulo- ja menoarviosta. Suomen maksuosuus vuodelle 1987 on runsaat 3 Mmk. Suomen bruttokansantuoteosuus ESA:n tiedeohjelman tulo- ja menoarviosta olisi vuonna 1987 runsaat 12 Mmk. Ensimmäisen kolmen vuoden aikana Suomen osallistuminen maksaa kuitenkin vain 1/3 (noin 4 Mmk/v.) bruttokansantuoteosuudestamme. Suomen bruttokansantuoteosuus valmistavan kaukokartoitusohjelman tulo- ja menoarviosta olisi viiden vuoden (1986—1990) aikana yhteensä runsaat 4 Mmk, ja sitä varten Teknologian kehittämisskus on varannut tarvittavat määrärahat.

Jäsenmaksujen lisäksi tulevat uusia hankkeita koskevat ja eräät muut kustannukset. Hankkeet ovat välttämättömiä sopimusten hyödyntämiseksi. Niiden rahoitustarve on vuonna 1987 3 Mmk, ja se kasvaisi vuosittain 2—4 Mmk. ESA:n tutkimusmenot kotimaassa ja tutkijakoulutus lisääntyisi 2,7 Mmk:sta vuonna 1987 9,0 Mmk:aan vuonna 1991 ja kotimainen avaruustoiminta 5,0 Mmk:sta 13,6 Mmk:aan. Sopimusten hyödyntämisen edellyttämien tukitoimien (koulutus, tutkimus, laitteisto jne.) vuotuiset kustannukset olisivat 0,23—0,55 Mmk.

Taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa kustannusten vastapainona on otettava huomioon, että erityisesti tiedeohjelmamaksuista saattaa osa (40—80 %) palautua laite- tai työtilauksina Suomesta, mikäli alan kotimainen toiminta on riittävällä tasolla.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimusten sisältö

1.1. Suomen liittännäisjäsenyyttä Euroopan avaruusjärjestössä koskeva sopimus

Sopimuksen johdannossa todetaan muun muassa, että on hyödyllistä harjoittaa ja kehittää kansainvälistä, yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin tähtäävää avaruusyhteistyötä yleensä. Sopijapuolet haluavat lisäksi luoda perustan kumpaakin osapuolta hyödyttävälle yhteistyölle sekä toteavat Suomen voivan arvokkaalla tavalla lisätä järjestön toimintamahdollisuuksia.

1—2 artikla. Sopimuksen mukaan Suomen liittännäisjäsenyys ESA:ssa tarkoittaa yhteistyötä järjestön kanssa avaruuden tutkimiseksi ja hyödyntämiseksi yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin. Suomi saa kaikki ESA:n jäsenille tulevat edut järjestön yleisbudjetin kattamista toiminnoista lukuunottamatta teknologian tutkimusohjelmaa (TRP). Erillissopimuksin Suomi voi osallistua myös järjestön tiedeohjelmiin sekä ESA:n valinnaisiin teknologian sovellutusohjelmiin.

3 artikla. Suomi voi käyttää ESA:n laitteita ja palveluita omissa avaruushankkeissaan korvaamalla tästä aiheutuvat kustannukset. Vastavuoroisesti Suomi antaa laitteensa ja palvelunsa järjestön jäsenvaltioiden käytettäväksi edullisin ehdoin. Omassa avaruustoiminnassaan Suomi ottaa ensisijaisesti huomioon eurooppalaiset avaruudessa käytettävät kuljetusjärjestelmät sekä järjestölle tai sen jäsenvaltioille kuuluvat tai näiden alaisuudessa kehitetyt tai käytettävät laitteet, tuotteet ja palvelut. Suomi pyrkii myös kannattamaan näiden käyttöä niissä kansainvälisissä toimitelmissä, joihin se kuuluu. Tämä määräys ei ole Suomea ehdottomasti sitova eikä se ole ristiriidassa Suomea sitovien suosituimmuutta koskevien velvoitteiden kanssa.

4 artikla. Suomi ja ESA vaihtavat tietoja meneillään olevien ja vastaisten avaruusohjelmien sisällöstä ja suunnittelusta sekä muista tieteellisesti ja teknisesti kiinnostavista avaruustoimintoihin liittyvistä kysymyksistä. Suomi saa ESA:n julkaisemat selvitykset samoin kuin tiedot järjestön meneillään olevien ohjelmien edistymisestä ja toiminnoista, joihin Suomi osallistuu. Suomi sitoutuu olemaan levittämättä luottamuksellisia tietoja alueensa ulkopuolelle, mutta toisaalta se ei myöskään ole velvollinen antamaan sellaisia tietoja, joista olisi vahinkoa Suomen omalle turvallisuudelle ja kolmansien osapuolten kanssa tehdyille sopimuksille. Liittännäisjäsenyys sopimus

sisältää myös säännökset mahdollisesta asiantuntijoiden vaihdosta.

5 artikla. Suomella on ESA:n neuvoston kokouksissa suljettuja istuntoja lukuunottamatta tarkkailijan asema. Muihin neuvoston alaisiin elimiin Suomi voidaan kutsua tarkkailijaksi yhteisiä asioita käsiteltäessä. Äänioikeudesta säädetään kutakin ohjelmaa koskevassa erillissopimuksessa.

6 artikla. Tähän artiklaan sisältyvät määräykset Suomen suoritettavista maksuista, jotka on lähemmin selostettu yleisperustelujen 4 kohdassa.

7 artikla. Suomi voi tehdä ehdotuksia yleiseen tulo- ja menoarvioon (paitsi teknologian tutkimusohjelman osalta) liittyvistä asiakohdista, joskaan järjestä ei ole velvollinen myöntämään Suomelle sen toimintaan tai ohjelmaan liittyviä teollisuussopimuksia. Tämä ei kuitenkaan vaikuta Suomen ja ESA:n välillä mahdollisesti tehtävien muiden sopimusten ehtoihin.

8 artikla. Artiklan mukaan Suomi myöntää ESA:lle seuraavat erioikeudet ja vapaudet: ESA on Suomen lain mukaan itsenäinen oikeushenkilö. Kun ESA:n virallisessa toiminnassaan ostaman tavarain arvo ylittää järjestön kirjanpitojärjestelmän mukaan 2 KAU:ta (1 KAU = 1000 lastentayksikköä) tai kun sen käyttämien palveluiden arvo on 2 KAU:ta tai suurempi ja tavaroiden tai palveluiden hintaan sisältyy veroja tai tulleja, Suomi myöntää vapautuksen näistä. ESA, sen omaisuus ja sen tulot ovat vapaita kaikista välittömistä veroista. ESA voi ottaa vastaan ja pitää Suomessa hallussaan kaikenlaisia varoja, valuuttoja, rahaa tai arvopapereita. Järjestö voi käyttää niitä vapaasti Suomessa mihin yleissopimuksessa määrättyyn tarkoitukseen hyvänsä sekä pitää tilejä minä valuuttoina hyvänsä, jotta se voi ottaa vastaan maksuja, jotka Suomen kuuluu sille maksaa, sekä hoitaa yleensä toimintaansa Suomessa. ESA:n henkilökunnan järjestöltä saamat tai saadut palkat, palkkiot, etuudet tai eläkkeet ovat verovapaita. Verovapaus koskee myös heidän perheenjäsenilleen maksettuja etuuksia. ESA:n Suomeen tuomat tai Suomesta viemät tai sen viralliseen toimintaan sen puolesta tuodut tai viedyt tavarat ovat vapaita Suomen tuonti- ja vientimaksuista ja -veroista sekä kaikista Suomen tuonti- ja vientikielloista ja -rajoituksista. ESA:n lähettämien tai sille lähetettyjen julkaisujen ja muun tiedotusaineiston levittämistä ei saa millään tavoin rajoittaa.

9—13 artikla. Sopimukseen sisältyvät vielä määräykset sen soveltamisesta tai tulkinnasta joh-

tuvien riitojen ratkaisemisesta sekä tavanomaiset loppumääräykset.

1.2. Suomen Euroopan avaruusjärjestön tiedeohjelmaan osallistumista koskeva sopimus

Tämänkin sopimuksen johdannossa todetaan, että sopijapuolet haluavat edistää kansainvälistä yhteistyötä yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin tehtävässä avaruustutkimuksessa.

1 - 2 *artikla*. Sopimuksen mukaan Suomella on oikeus osallistua ESA:n yleissopimuksen V artiklan 1 kappaleen a kohdassa mainittuun järjestön tiedeohjelmaan tieteellistä kilpailua koskevien tavanomaisten sääntöjen puitteissa, joita sovelletaan kokeiden ja laitteiden valintaan ja havainnointiajan myöntämiseen: Tähän sisältyy myös oikeus osallistua käynnissä olevien tieteellisten hankkeiden koetulosten käsittelyyn ja oikeus osallistua näiden hankkeiden havainnointiin. Suomella on myöskin mahdollisuus saada tietoja uusista hankkeista sekä ehdottaa kokeiden suorittamista kaikilla tiedeohjelman osa-alueilla. Ehtona on kuitenkin se, että mikäli Suomen ehdottama koe on hyväksytty tiedeohjelman osaksi, Suomen on säilytettävä tekniset ja taloudelliset edellytykset kokeen sisällyttämiseksi kyseessä olevaan hankkeeseen siitä huolimatta, että Suomen tiedeohjelmaan osallistumista koskeva sopimus lakkaisi olemasta voimassa.

3 *artikla*. Tähän artiklaan sisältyvät määräykset Suomen suorittamista maksuista, jotka on lähemmin selostettu yleisperustelujen 4 kohdassa.

4 *artikla*. Suomella on oikeus osallistua ESA:n neuvoston tiedeohjelmakomitean kokouksiin. Suomi voi myös osallistua niihin neuvoston ja sen alaisten toimielinten kokouksiin, joissa käsitellään tiedeohjelmaa. Neljännen vuoden alusta lukien Suomella on myös äänioikeus niitä asioita käsiteltäessä, jolloin päätetään havainnointiajasta, kokeiden myöntämisestä halukaille laitoksille ja tiedeohjelman tulo- ja menoarviosta neuvoston komiteassa. Muita asioita käsiteltäessä neuvoston komiteassa ja muissa toimielimissä Suomella on oikeus tulla kuulluksi.

5 *artikla*. Artiklan mukaan Suomi sitoutuu osallistuessaan tiedeohjelmaan kuuluvien hankkeisiin noudattamaan järjestön määräyksiä ohjelman valmistelusta ja toteuttamisesta.

6 *artikla*. Tiedeohjelasopimuskin sisältää määräykset siitä, että järjestö antaa tietoja vain sillä ehdolla, että Suomi noudattaa tietojen osalta omistusoikeuksille määrättyä suojaa ja sitoutuu

olemaan levittämättä salaisia tietoja tai tietoja, joita ei Suomen alueen eikä järjestön jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella ole yleisesti saatavilla.

7 *artikla*. Suomelle myönnettävän teollisen palautteen osalta sopimukseen sisältyy määräys, jonka mukaan ESA ilmoittaa pyrkivänsä sopimuksen ensimmäisten kolmen vuoden aikana sijoittamaan tiedeohjelmaan liittyviä teollisuustilauksia Suomeen Suomen ESA:lle suorittamien maksuosuuksien suhteessa. Neljännessä vuodesta eteenpäin, jolloin Suomen maksuosuus nousee täyteen bruttokansantuenteosuuteemme, ESA:n tulee kaikin tavoin pyrkiä varmistamaan sopimuskauden loppuajaksi kohtuullinen teollinen palaute Suomelle.

Mikäli tiedeohjelasopimuksen päättyessä ESA:n ja suomalaisten yritysten tai viranomaisten keskenään tekemät sopimukset ovat edelleen voimassa, Suomi suostuu pyynnöstä siihen, että järjestö voi päättää tiedeohjelman osalta näiden sopimusten jatkamisesta suomalaisten yritysten tai viranomaisten kanssa. Lisäksi tällä tavoin saadut tiedot on asetettava järjestön ja sen jäsenvaltioiden käyttöön sopimuksen päättymisestä huolimatta.

8 *artikla*. Artiklan mukaan Suomi myöntää ESA:lle seuraavat erioikeudet ja -vapaudet: Kun ESA:n Suomesta ostaman tavarahan arvo ylittää järjestön kirjanpitojärjestelmän mukaan 2 KAU:ta tai sen käyttämien palveluiden arvo on 2 KAU:ta tai suurempi ja nämä tavarat tai palvelut liittyvät tiedeohjelmaan ja niiden hintaan sisältyy veroja tai tulleja, Suomi myöntää vapautuksen näistä. Tavarat, joita ESA tuo Suomeen tai vie Suomesta tai joita sen puolesta tuodaan tai viedään tiedeohjelman mukaisen toiminnan yhteydessä, ovat vapaita Suomen tuonti- ja vientimaksuista sekä kaikista Suomen tuonti- ja vientikielloista ja rajoituksista.

9—12 *artikla*. Myös tiedeohjelasopimus sisältää määräykset sen soveltamisesta ja tulkinnasta johtuvien riitojen rauhanomaisesta ratkaisemisesta. Näihin artikloihin sisältyvät lisäksi tavanomaiset loppumääräykset.

2. Voimaantulo

Sopimukset tulevat voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun molemmat osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen voimaantuloa varien tarpeellisten sisäisten edellytysten täyttämistä. Tarkoituksena on, että sopimukset tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimusten mukaan Suomen liitännäisjäsenyydestä ja tiedeohjelmaan osallistumisesta aiheutuu valtiolle yleisperustelujen 4 kohdassa selostetut menot vuosien 1987—1993 aikana. Sopimukset vaativat tästä syystä eduskunnan suostumuksen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

että Eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 1986 Suomen hallituksen ja Euroopan avaruusjärjestön välillä Suomen liitännäisjäsenyydestä Euroopan avaruusjärjestössä ja Suomen osallistumisesta Euroopan avaruusjärjestön tiedeohjelmaan tehtyjen sopimusten määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Ulkoasiainministeri Paavo Väyrynen

SOPIMUS

Suomen liitännäisjäsenyydestä Euroopan avaruusjärjestössä

Suomen hallitus (jäljempänä "Suomi")

ja

Euroopan avaruusjärjestö (jäljempänä "järjestö"), joka on perustettu Pariisissa 30 päivänä toukokuuta 1975 allekirjoitettavaksi avatulla yleissopimuksella (jäljempänä "yleissopimus"), jotka

ovat vakuuttuneita siitä, että on hyödyllistä harjoittaa ja kehittää kansainvälistä, yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin tähtäävää avaruusyhteistyötä yleensä;

palauttavat mieleen yhteydet, jotka Suomen ja järjestön välille ovat jo syntyneet Suomen osallistumisesta Meteosat-ohjelmaan, sekä Suomen yhteyden järjestön Earthnet-toimintaan;

toteavat, että Suomi on esittänyt pyynnön, että se voisi ryhtyä yhteistyöhön järjestön kanssa ja että järjestön neuvosto (jäljempänä "neuvosto") on hyväksynyt pyynnön yleissopimuksen XIV artiklan 3 kappaleen mukaisesti ja jotka

haluavat luoda perustan kumpakin osapuolta hyödyttävälle yhteistyölle sekä toteavat Suomen voivan arvokkaalla tavalla lisätä järjestön toimintamahdollisuuksia,

ovat sopineet seuraavaa:

1 artikla

1. Suomesta tulee täten järjestön liitännäisjäsen.

2. Suomi suostuu liitännäisjäsenenä kaikentasoisessa yhteistyössään järjestön kanssa toimimaan järjestön päämäärien mukaisesti, etenkin avaruuden tutkimiseksi ja hyödyntämiseksi yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin.

Association

AGREEMENT

Between Finland and the European Space Agency

The Government of Finland (hereinafter referred to as "Finland")

and

the European Space Agency (hereinafter referred to as "the Agency") established by the Convention opened for signature in Paris on 30 May 1975 (hereinafter referred to as "the Convention"),

convinced of the benefits of sustaining and enhancing the level of international cooperation in space activities generally for exclusively peaceful purposes,

recalling the links that Finland and the Agency have already established through Finland's participation in the operational Meteosat programme and Finland's connection with the Agency's Earthnet activities,

considering Finland's request to cooperate with the Agency and the acceptance by the Council of the Agency (hereinafter referred to as "the Council") of this request in accordance with Article XIV.3 of the Convention,

desiring to establish the foundation of mutually beneficial cooperation and noting the value Finnish potential can add to that of the Agency,

have agreed as follows:

Article 1

1. Finland hereby becomes an associate Member of the Agency.

2. Finland agrees that, at all levels of its cooperation with the Agency as associate Member, it will act in conformity with the purpose to which the Agency is dedicated, in particular the exploration and utilization of space for exclusively peaceful purposes.

2 artikla

1. Ellei tämän sopimuksen määräyksistä muuta johdu, Suomi saa osallistua järjestön yleisen tulo- ja menoarvion mukaisesti harjoitettavaan toimintaan. Suomen osallistuminen järjestön perusteknologian tutkimusohjelmaan (TRP) ei kuitenkaan kuulu tällä sopimuksella luotavaan yhteistyösuhteeseen.

2. Suomi voi osallistua järjestön tiedeohjelmaan kuuluihin hankkeisiin järjestämällä kokeita tai havainnointimahdollisuuksia. Tätä varten tehdään erityisjärjestelyjä. Suomi saa tämän ohjelman mukaisesti myös uusia ehdotuksia koskevia pyyntöjä.

3. Suomi voi osallistua muuhun järjestön toimintaan ja muihin sen ohjelmiin sen mukaan kuin järjestö ja Suomi mahdollisesti sopivat erillisissä sopimuksissa yleissopimuksen XIV artiklan 1 ja 2 kappaleen mukaisesti.

3 artikla

1. Jollei 6 artiklassa tai järjestön asettamissa ennakkoehdoissa ja -velvoitteissa toisin määrätä, Suomi voi käyttää järjestön laitteita ja palveluita omissa avaruushankkeissaan korvaamalla tästä aiheutuneet kustannukset. Kustannukset lasketaan samalla tavalla kuin järjestön jäsenvaltioiden kustannukset näiden käyttäessä järjestön laitteita ja palveluita omiin avaruushankkeisiinsa. Vastavuoroisesti Suomi antaa laitteensa ja palvelunsa järjestön ja sen jäsenvaltioiden käytettäväksi edullisin ehdoin.

2. Kehittäessään omia avaruustoiminnan edellytyksiään ja suunnitellessaan omia avaruuslentojaan Suomi ottaa ensisijaisesti huomioon eurooppalaiset avaruudessa käytettävät kuljetusjärjestelmät sekä järjestölle tai sen jäsenvaltioille kuuluvat tai näiden alaisuudessa kehitetyt tai käytettävät laitteet, tuotteet ja palvelut. Lisäksi Suomi edistää sitä, että ne kansainväliset elimet, joihin se kuuluu, ja jotka käyttävät avaruuteen liittyviä järjestelmiä tai palveluita, käyttäisivät tällaisia kuljetusjärjestelmiä, laitteita, tuotteita ja palveluja. Avaruuslentoja koskevien laitevaatimusten tyydyttämiseksi siltä osin, kuin järjestön omat tai sen jäsenvaltioiden edellytykset eivät riitä, järjestö harkitsee yksityiskohtaisesti ottaen huomioon muiden yhteisöjen kanssa kulloinkin voimassa olevat järjestelyt ja muiden järjestön liitännäisjäsenvaltioiden kanssa noudatettavan yhdenvertaisuuden soveltuvien suomalaisten laitteiden mahdollista käyttämistä.

Article 2

1. Finland shall benefit, subject to other provisions of this Agreement, from activities executed under the Agency's general budget. Participation by Finland in the Agency's basic technology research programme (TRP) is not, however, a matter within the scope of the cooperative relationship established by this Agreement.

2. Finland may participate in projects conducted under the Agency's scientific programme by providing experiments or observation facilities. Specific arrangements shall be established to this effect. Finland shall also receive calls for ideas under this programme.

3. Finland may participate in such further parts of the Agency's activities and programmes as the Agency and Finland may agree upon in separate Agreements in accordance with Article XIV.1 and 2 of the Convention.

Article 3

1. Subject to the terms of Article 6 and to the prior requirements and obligations of the Agency, Finland shall have access on a cost-reimbursable basis to the facilities and services of the Agency for Finnish national space projects. The methods of calculating costs shall be those applied to the Agency's Member States when utilizing Agency facilities and services for their own space projects. In return, Finland shall make available its facilities and services to the Agency and its Member States on favourable terms.

2. In developing its national space potential and in planning for national space missions, Finland shall make primary reference to the use of European space transportation systems, and of facilities, products and services belonging to, or developed or operated under the auspices of, the Agency or its Member States. Finland shall, further, support the Agency's efforts to promote the use of European transportation systems, facilities, products and services by those international bodies to which it belongs that employ systems or services with a space-based component. For the segment of its facilities requirements for any given mission which are unmet on the basis of its own potential or that of its Member States, the Agency shall, subject to arrangements existing at the relevant time with other entities and on terms of parity in this matter with other Associate Members of the Agency, give detailed consideration to the use of appropriate Finnish facilities with a view to their potential use.

4 artikla

1. Määritelläkseen mahdolliset yhteistyöalansa Suomi ja järjestö vaihtavat tietoja seuraavilta aloilta:

a) nykyisten ja vastaisten avaruushjelmien sisällöstä ja suunnittelusta;

b) niiden avaruustoiminnasta johtuvista tiedeellisesti ja teknisesti kiinnostavista kysymyksistä. Suomi saa järjestön julkaisemia ja saataville asettamia selvityksiä sekä tietoja, jotka liittyvät järjestön ohjelmien edistymiseen sekä toimintaan, johon Suomi tämän sopimuksen mukaisesti osallistuu.

2. Järjestö antaa tietoja sillä ehdolla, että Suomi noudattaa tietojen osalta omistusoikeuksille määrättyä suojaa ja sitoutuu olemaan levittämättä salaisia tietoja tai tietoja, joita ei ole Suomen alueen eikä järjestön jäsenvaltioiden alueiden ulkopuolella yleisesti joko suoraan tai näillä alueilla toimivien välikäsien kautta saatavilla.

3. Suomen ei tarvitse toimittaa järjestölle tietoja, jotka se on saanut järjestön ulkopuolelta, jos se katsoo tietojen toimittamisen olevan vastoin kolmansien osapuolten kanssa tekemiään sopimuksia tai ehtoja, joiden mukaisesti tiedot on saatua.

4. Suomi ja järjestö voivat sopia järjestelmästä, jonka välityksellä voidaan vaihtaa järjestön toimialaan kuuluvasta työstä kiinnostuneita asiantuntijoita ja joka noudattaa Suomen lakeja ja määräyksiä maahanmuutosta, maassa oleskelusta ja maastamuutosta.

5 artikla

1. Suomella on oikeus osallistua tämän sopimuksen mukaisesti aloitettuun yhteistyöhön kuuluvissa asioissa järjestön neuvoston kokouksiin tarkkailijana lähettämällä niihin enintään yhden edustajan, jolla voi olla mukanaan neuvonantajia. Tämä oikeus ei koske neuvoston suljettuja istuntoja. Suomi saa jäsenvaltioille annettavan alustavan esityslistan ja muut asiakirjat, jotta se voi osallistua neuvoston kokouksiin tarkkailijana, lukuun ottamatta suljettuja istuntoja koskevia asiakirjoja.

2. Tämän artiklan 1 kappaleessa mainittu edustaja käyttää neuvostossa yleissopimuksen XIV artiklan 2 kappaleen mukaisesti Suomen ja järjestön välillä mahdollisesti tehtävien sopimusten mukaista äänioikeutta.

Article 4

1. With a view to identifying possible areas of cooperation, Finland and the Agency shall exchange information in the following spheres:

(a) on the content of and planning for their current and future space programmes;

(b) on matters of scientific and technical interest resulting from their space activities. In particular, Finland shall receive reports published and made available by the Agency, as well as information connected with the progress of Agency programmes and with activities in which Finland participates under this Agreement.

2. Provision of any Agency information shall in all cases be subject to Finnish observance of any proprietary rights in the information, while Finland further undertakes not to disseminate information that is classified or is not otherwise generally available beyond the territories of Finland and the Agency's Member States, whether directly or through intermediaries operating within or outside those territories.

3. Finland shall not be required to communicate any information obtained outside the Agency if it considers that such communication would be inconsistent with the interests of its own agreements with third parties, or the conditions under which such information has been obtained.

4. Finland and the Agency may establish a scheme to permit the exchange of experts concerned with work within the competence of the Agency, consistent with the application of the laws and regulations relating to the entry into, stay in or departure from Finland.

Article 5

1. For matters within the scope of the cooperation initiated under this Agreement, Finland shall be entitled to attend meetings of the Agency's Council as an observer through one representative, who may be accompanied by advisers. This right does not extend to attendance of restricted Council sessions. Finland shall receive draft agenda and other documents available to Member States for the purposes of enabling Finland to participate in Council meetings as an observer, except in the case of documents relating to restricted sessions.

2. Voting rights provided for in Agreements that may be concluded between Finland and the Agency pursuant to Article XIV.2 of the Convention shall be exercised in the Council by the representative referred to in paragraph 1 of this Article.

3. Suomi voidaan kutsua osallistumaan tarkkailijana neuvoston alaisten elinten kokouksiin kumpaakin osapuolta kiinnostavien asioiden käsitteilyn ajaksi.

6 artikla

1. Suomi maksaa osan järjestön yleisestä tulo- ja menoarviosta. Tämä maksu on 50 % yleissopimuksen XIII ariklan 1 kappaleen mukaisesti järjestön jäsenvaltioiden osalle lasketusta maksusta.

2. Suomen maksut määrätään ja maksetaan järjestön voimassa olevien rahoitusmääräysten ja ohjeiden mukaisesti.

7 artikla

Suomelle toimitetaan pyyntöjä, jotta se esittäisi ehdotuksia yleiseen tulo- ja menoarvioon (paitsi teknologian tutkimusohjelman (TRP) osalta) liittyvistä asiakohdista. Järjestö ei ole periaatteessa vastuussa Suomelle järjestön toimintaan tai ohjelmiin liittyvien teollisuussopimusten myöntämisestä. Tämä ei kuitenkaan vaikuta Suomen ja järjestön välillä mahdollisesti tehtävien muiden sopimusten ehtoihin.

8 artikla

Suomi myöntää seuraavat erioikeudet ja vapaudet:

1. Järjestö on Suomen lain mukaan itsenäinen oikeushenkilö.

2. Kun järjestön virallisessa toiminnassaan osattaman tavaran arvo ylittää järjestön kirjanpitojärjestelmän mukaan 2 KAU:ta tai kun sen käyttämien palveluiden arvo on 2 KAU:ta tai suurempi tai tavaroiden tai palveluiden hintaan sisältyy veroja tai tulleja, Suomi myöntää vapautuksen näistä.

3. Järjestö, sen omaisuus ja sen tulot ovat vapaita kaikista välittömistä veroista.

4. Järjestö voi ottaa vastaan ja pitää Suomessa hallussaan kaikenlaisia varoja, valuuttoja, käteistä rahaa tai arvopapereita. Järjestö voi käyttää niitä vapaasti Suomessa mihin yleissopimuksessa määrättyyn tarkoitukseen hyvänsä sekä pitää tilejä minä valuuttoina hyvänsä, jotta se voi ottaa vastaan maksuja, jotka Suomen kuuluu sille maksaa, sekä hoitaa yleensä toimintaansa Suomessa.

3. For items of common interest, Finland may be invited to take part as an observer in meetings of subordinate bodies of the Council.

Article 6

1. Finland shall contribute annually to the Agency's general budget. This contribution shall represent 50 % of the contribution level calculated in respect of Member States of the Agency in accordance with Article XIII.1 of the Convention.

2. The contributions of Finland shall be determined and paid in conformity with the Agency's financial regulations and instructions in force.

Article 7

Finland shall receive requests for proposals regarding items related to the general budget (except the TRP) and may send proposals for consideration by the Agency. Without prejudice to the terms of other Agreements that may be concluded between Finland and the Agency, the Agency undertakes in principle no responsibility with respect to Finland for the allocation of industrial contracts in respect of any Agency activity or programme.

Article 8

Finland shall grant the following privileges and immunities:

1. The Agency shall have independent legal personality under Finnish law.

2. When the Agency makes any purchase of a value greater than 2 KAU according to the Agency's accounting system or avails itself of services of 2 KAU in value or above in the exercise of the official activities of the Agency and when the price of such purchases or services includes taxes or duties, Finland shall grant exemption from such taxes or duties.

3. The Agency, its property and income shall be exempt from all direct taxes.

4. The Agency may receive and hold in Finland any kind of funds, currency, cash or securities; it may dispose of them freely in Finland for any purpose provided for in the Convention and hold accounts in any currency for the purpose of receiving contributions owed to the Agency by Finland and of conducting the Agency's activities in Finland in general.

5. Järjestön henkilökunnan järjestöltä saamat tai saadut palkat, palkkiot, etuudet tai eläkkeet ovat verovapaita. Verovapaus koskee myös heidän perheenjäsenilleen maksettuja etuuksia.

6. Järjestön Suomeen tuomat tai Suomesta viemät tai sen viralliseen toimintaan sen puolesta tuodut tai viedyt tavarat ovat vapaita Suomen tuonti- ja vientimaksuista ja -veroista sekä kaikista Suomen tuonti- ja vientikielloista ja -rajoituksista.

7. Järjestön lähettämien tai sille lähetettyjen julkaisujen ja muun tiedotusaineiston levittämistä ei saa millään tavoin rajoittaa.

9 artikla

Suomi ilmoittaa järjestön pääsihteerille sen viranomaisen nimen, joka on nimetty edustamaan sitä tämän sopimuksen täytäntöönpanossa, sekä 5 artiklan mukaisiin kokouksiin osallistuvan Suomen edustajan ja neuvonantajien nimet.

10 artikla

Suomi ja järjestö voivat muuttaa tämän sopimuksen määräyksiä yhteisestä sopimuksesta. Muutokset tulevat voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun molemmat osapuolet ovat ilmoittaneet täyttäneensä niiden voimaantulon edellyttämät sisäiset ehtonsa.

11 artikla

1. Kaikki tämän sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta syntyvät riidat, joita osapuolet eivät kykene ratkaisemaan rauhanomaisesti keskenään, annetaan jommankumman osapuolen pyynnöstä ratkaistavaksi välitystuomioistuimessa.

2. Välitystuomioistuin koostuu kolmesta jäsenestä: yhdestä Suomen ja yhdestä järjestön nimeämästä välitystuomarista sekä yhdestä kahden ensin nimetyn välitystuomarin nimeämästä tuomarista, joka toimii puheenjohtajana. Jos jompikumpi osapuoli ei ole kuuden kuukauden kuluessa välityspyynnöstä nimennyt edustajaansa, Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja, tai jos osapuolet eivät pääse tästä yksimielisyyteen, Pysyvän välitystuomioistuimen pääsihteerinimeää välitystuomarin tai -tuomarit osapuolen pyynnöstä. Samaa menettelyä sovelletaan, jos kolmatta välitystuomaria ei ole valittu kuuden kuukauden kuluessa kahden ensimmäisen nimeämisestä.

5. Staff members of the Agency shall be exempt from taxes on their salaries, emoluments, benefits and pensions received in respect of current or previous service with the Agency; such exemption shall also extend to benefits paid to members of their families.

6. Goods imported or exported by the Agency or on its behalf for the purposes of its official activities shall be exempt from Finnish import and export duties and taxes and from all Finnish import and export prohibitions and restrictions.

7. The circulation of publications and other information material sent by or to the Agency shall not be restricted in any way.

Article 9

Finland shall notify the Agency's Director General of the name of the authority appointed to represent it for the implementation of this Agreement, as well as the names of Finland's representative and advisers attending any meetings in accordance with Article 5 above.

Article 10

Finland and the Agency may revise the provisions of this Agreement by mutual accord. Amendments shall take effect from the thirtieth day following the date of notification that both parties have fulfilled the necessary internal conditions for the amendments to enter into force.

Article 11

1. Any dispute arising out of the application or interpretation of this Agreement which cannot be settled amicably between the parties shall, at the request of either party, be submitted to an arbitration tribunal.

2. The arbitration tribunal shall consist of three members, one arbitrator designated by Finland, one arbitrator designated by the Agency, and a third arbitrator, who shall be elected by the first two arbitrators and who shall be the Chairman. If, within a period of six months from the date of the request for arbitration, either party has not named its choice, the arbitrator or arbitrators shall, at the request of either party, be appointed by the President of the International Court of Justice or, if there is no agreement between the parties on this referral, the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration. The same procedure shall apply if, within six months of designation or appointment of the first two arbitrators, the third has not been elected.

3. Tuomioistuin hyväksyy itse menettelytapasääntönsä. Sen päätös on lopullinen ja sitova.

12 artikla

Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä sen voimaantulon edellyttämät sisäiset ehtonsa. Se ei kuitenkaan tule voimaan ennen 1 päivää tammikuuta 1987.

13 artikla

1. Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa viiden vuoden kuluttua voimaantulopäivästään, elleivät osapuolet jatka sen voimassaoloa kirjallisella sopimuksella viimeistään kuutta kuukautta ennen voimassaolon päättymistä.

2. Kumpikin osapuoli voi sanoa tämän sopimuksen irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti viimeistään vuotta ennen aiottua irtisanomispäivää.

3. Jos järjestö hajotetaan ennen tämän sopimuksen voimassaolon päättymistä, sopimus lakkaa olemasta voimassa järjestön hajottamispäivänä.

Tehty Helsingissä 19 päivänä syyskuuta vuonna 1986 kahtena englanninkielisenä alkuperäiskappaleena. Allekirjoittajat voivat myös tehdä niistä ranskan-, saksan- ja suomenkieliset käännökset, joita ei kuitenkaan katsota todistusvoimaisiksi tulkintatarkoitukseen.

Suomen hallituksen puolesta

Seppo Lindblom

Euroopan avaruusjärjestön puolesta

Reimar Lüst

3. The arbitration Tribunal shall establish its own procedure; its decision shall be final and binding.

Article 12

This Agreement shall enter into force on the thirtieth day following the date when both parties have notified each other that the necessary internal conditions for its entry into force have been fulfilled. Entry into force shall not, however, take place before 1 January 1987.

Article 13

1. This Agreement shall terminate upon the expiry of five years from the date of its entry into force, unless extended by the written agreement of both parties not less than six months before the date for termination.

2. Either party may denounce the Agreement by giving written notice not less than one year before the intended date of termination.

3. If before the termination of this Agreement, the Agency is dissolved, this Agreement shall terminate automatically on the date of the dissolution of the Agency.

Done at Helsinki on 19 september 1986 in two originals in the English language. The signatories may also establish translations hereof in the French, German and Finnish languages, which shall not, however, be considered as authoritative for the purposes of interpretation.

For the Government of Finland

Seppo Lindblom

For the European Space Agency

Reimar Lüst

SOPIMUS

Suomen osallistumisesta Euroopan avaruusjärjestön tiedeohjelmaan

Suomen hallitus (jäljempänä "Suomi")

ja

Euroopan avaruusjärjestö (jäljempänä "järjestö"), joka on perustettu Pariisissa 30 päivänä toukokuuta 1975 allekirjoitettavaksi avatulla yleissopimuksella (jäljempänä "yleissopimus"), jotka

toteavat, että järjestön neuvosto (jäljempänä "neuvosto") on hyväksynyt periaatteen, jonka mukaan Suomi osallistuu yleissopimuksen V artiklan 1 kappaleen a)-kohdassa mainittuun järjestön tiedeohjelmaan (jäljempänä "tiedeohjelma"),

toteavat, että neuvosto on päättänyt myöntää Suomelle liitännäisjäsenen aseman yleissopimuksen XIV artiklan 3 kappaleen mukaisesti,

haluavat edistää kansainvälistä yhteistyötä yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin tehtävässä avaruustutkimuksessa ja jotka

ottavat huomioon yleissopimuksen XIV artiklan 2 kappaleen

ovat sopineet seuraavaa:

1 artikla

Suomesta tulee täten yleissopimuksen V artiklan 1 kappaleen a)-kohdan ii)-alakohdan mukaisesti toimeenpantuun tiedeohjelmaan osallistuja tässä sopimuksessa määrätyn aseman ja ehtojen mukaisesti.

2 artikla

1. Suomella on tämän sopimuksen voimassaoloaikana oikeus osallistua järjestön tiedeohjelmaan niiden tavanomaisten tieteen alalla käytävää kilpailua koskevien määräysten mukaisesti, joita sovelletaan kokeiden ja laitteistojen valintaan sekä havainnointiajan pituuteen. Tähän oikeuteen sisältyy Suomen oikeus osallistua jo käynnissä olevilla tieteellisillä hankkeilla saatujen

AGREEMENT

Concerning Finland's participation in the science programme of the European Space Agency

The Government of Finland (hereinafter referred to as "Finland")

and

the European Space Agency (hereinafter referred to as "the Agency") established by the Convention opened for signature in Paris on 30 May 1975 (hereinafter referred to as "the Convention"),

considering that the Council (hereinafter referred to as "the Council") has accepted the principle of Finland's participation in the scientific programme of the Agency referred to in Article V.1.a. of the Convention (hereinafter referred to as "the science programme"),

considering that the Council of the Agency has resolved to grant Finland the status of Associate Member in accordance with Article XIV.3 of the Convention,

desiring to advance international cooperation in space science research for exclusively peaceful purposes,

having regard to Article XIV.2 of the Convention,

have agreed as follows:

Article 1

Finland herewith becomes a Participant in the science programme of the Agency, established under Article V.1.a.ii. of the Convention, in the capacities and under the conditions set forth in this Agreement.

Article 2

1. Finland shall, for the duration of this Agreement, be entitled to participate in the Agency's science programme under the usual rules of scientific competition applied to the selection of experiments and instrumentation and the allowance of observation time. This entitlement includes the right for Finland to participate in handling experimental data gener-

koetulosten käsittelyyn sekä saada näihin hankkeisiin kuuluvaa havainnointiaikaa.

2. Suomi saa tiedon uusien hankkeiden aloittamisesta ja voi edellyttää, että se noudattaa seuraavan kappaleen ehtoja, ehdottaa kokeiden tekemistä kaikilla tiedeohjelman osa-alueilla.

3. Aina kun Suomen ehdottama koe on hyväksytty asianmukaisesti osaksi tiedeohjelmaan kuuluvaa avaruuslentoa, Suomi sitoutuu siihen, että jos tämä sopimus sanotaan irti tai sitä ei uudisteta, Suomi sopii järjestön kanssa teknisistä ja taloudellisista edellytyksistä, joilla koe liitetään asianomaiseen hankkeeseen. Tämän kappaleen tarkoittamat järjestelyt eivät saa aiheuttaa järjestölle lisäkustannuksia.

3 artikla

1. Suomi maksaa tiedeohjelman kokonaistulona menoarvion vuosimaksun, joka lasketaan yleissopimuksen XIII artiklan 1 kappaleessa määrättyjen periaatteiden mukaisesti. Ensimmäisenä kolmena vuotena, jolloin Suomi osallistuu tiedeohjelmaan, se maksaa kuitenkin vain kolmanneksen näiden periaatteiden soveltamisesta johtuvasta määrästä.

2. Suomen maksut määrätään ja maksetaan järjestön voimassa olevien rahoitusmääräysten ja ohjeiden mukaisesti.

4 artikla

1. Suomella on oikeus osallistua neuvoston tiedeohjelmakomitean (jäljempänä "komitea") työskentelyyn. Tällöin Suomi voi osallistua kaikkiin sellaisiin komitean kokouksiin, jotka eivät ole suljettuja, lähettämällä niihin edustajan, jolla voi olla mukanaan enintään kaksi neuvonantajaa.

2. Suomella on myös oikeus osallistua neuvoston ja muiden neuvoston alaisten elinten, etenkin teollisuuspolitiikkakomitean (IPC), kokouksiin asiakohdissa, jotka käsittelevät tiedeohjelmaa paitsi, jos kyseisen elimen sisäisten määräysten mukaisesti toisin päätetään.

3. Suomi ilmoittaa järjestön pääjohtajalle sen viranomaisen, yhdistyksen tai henkilön nimen, jonka se on nimennyt edustamaan itseään tämän sopimuksen täytäntöönpanemisessa.

ated by scientific projects already in the operational phase and to have access to observation time made available under these projects.

2. Finland shall have the opportunity to receive project announcements and, on the understanding that Finland shall observe the terms of the next paragraph, to propose experiments in all sectors of the science programme.

3. In all cases where an experiment proposed by Finland has been duly accepted to form part of a mission of the science programme, Finland undertakes that, in the event of the denunciation or non-renewal of this Agreement, it shall establish with the Agency the technical and financial basis for the realisation of that experiment's integration into the project concerned. The arrangements foreseen in this paragraph shall not result in additional costs to the Agency.

Article 3

1. Finland shall pay an annual contribution to the total science programme budget, calculated in line with the principles laid down in Article XIII.1 of the Convention. For the first three years of Finland's participation in the science programme, however, Finland shall pay only one-third of the amount due by application of these principles.

2. The contribution of Finland shall, at all times, be determined and paid in conformity with the Agency's financial regulations and instructions in force.

Article 4

1. Finland shall have the right to participate in the Science Programme Committee of the Council (hereinafter referred to as "the Committee"). In pursuance of this right, Finland may attend all non-restricted meetings of the Committee through a representative, who may be accompanied by no more than two advisers.

2. Finland shall also have the right to attend those parts of meetings of the Council and of subordinate bodies of the Council, in particular the Industrial Policy Committee (IPC), that deal with matters relating to the science programme, subject to the terms of any decision taken in accordance with the internal rules of the body in question.

3. Finland shall notify the Director General of the Agency of the name of the authority, society or person nominated to represent it for the purposes of implementing this Agreement.

4. Suomella on neljännen osallistumisvuotensa alusta lähtien äänioikeus komiteassa päätettäessä havainnointiaikojen eri lohkojen pituudesta ja lennolla tehtävien kokeiden jakamisesta halukaille laitoksille sekä hyväksyttäessä suositusta tiedeohjelman tulo- ja menoarvioesityksestä. Suomella on oikeus tämän sopimuksen voimassaoloaikana esittää näkemyksiään komiteassa muita asiakohtia käsiteltäessä sekä neuvoston ja muiden sellaisten elinten, etenkin teollisuuspolitiikkakomitean (IPC), kokouksissa, joiden toimintaan Suomi osallistuu tämän artiklan 2 kappaleen ehtojen mukaisesti.

5 artikla

Suomi sitoutuu aina järjestön tiedeohjelmaan kuuluviin hankkeisiin osallistuessaan noudattamaan järjestön voimassa olevia tai tulevaisuudessa vahvistettavia määräyksiä ohjelman valmistelusta ja toteuttamisesta. Nämä määräykset saataan Suomen tietoon.

6 artikla

Saadessaan järjestölle kuuluvia tietoja tiedeohjelman osallistuessaan Suomen on aina noudatettava tiedoissa omistusoikeuksille määrättyä suojaa sekä kulloinkin voimassa olevia järjestön määräyksiä. Suomi sitoutuu olemaan levittämättä tällaisia tietoja alueensa tai järjestön jäsenvaltioiden alueiden ulkopuolelle mainittujen oikeuksien tai määräyksien vastaisesti joko suoraan tai näillä alueilla toimivien välikäsiensä kautta.

7 artikla

1. Järjestö ei ole tämän sopimuksen nojalla periaatteessa vastuussa Suomelle järjestön toimintaan tai ohjelmiin liittyvien teollisuussopimusten jakamisesta. Järjestö pyrkii kuitenkin ensimmäisenä kolmena vuotena, jolloin Suomi osallistuu tiedeohjelmaan kaikin tavoin ottamaan suhteessa huomioon Suomen maksut tiedeohjelman tulo- ja menoarvioon ja niiden teollisuustilauksien määrän, joita se saa tämän ohjelman mukaisesti. Lisäksi järjestö pyrkii Suomen neljännen osallistumisvuoden alusta lähtien huolehtimaan kaikin tavoin siitä, että Suomi saa järjestön teollisuussopimusten myöntämiseen tavallisesti sovellettavien menettelytapojen mukaisesti kohtuullisen palaut-

4. Finland shall, from the beginning of the fourth year of Finland's participation in the science programme, have the right to vote in those proceedings of the Committee when decisions as to the allowance of particular blocks of observation time and the allocation of mission experiments to candidate institutions are taken and when a recommendation is to be passed on the draft budget of the Science programme. Finland shall, for the duration of this Agreement, have the right to be heard in all other proceedings of the Committee and in the proceedings of the Council and of bodies, in particular the IPC, that Finland attends under the terms of paragraph 2 of the present Article.

Article 5

In all cases of Finnish participation in projects within the purview of the Agency's science programme, Finland undertakes to abide by the terms of the Agency rules governing the programme's elaboration and implementation, whether now in force or promulgated in the future. These rules shall be brought to Finland's notice.

Article 6

Acquisition by Finland of any Agency information through its participation in the science programme shall in all cases be subject to Finnish observance of any proprietary rights in the information and of the rules of the Agency that are in force from time to time. In particular, Finland undertakes not to disseminate such information beyond the territories of Finland or of the Agency's Member States contrary to the said rights and rules, whether directly or through intermediaries operating in those or other territories.

Article 7

1. The Agency undertakes with this Agreement no responsibility to Finland concerning the allocation of industrial contracts as a matter of principle. However, for the first three years of Finland's participation in the science programme, the Agency shall use its best endeavours to maintain a degree of proportion between Finland's level of financial contribution to the science programme budget and the level of industrial work it receives under this programme. In addition, the Agency shall, from the beginning of the fourth year of Finland's participation in the science programme, use its best endeavours to secure to Finland a fair return on

teen osallistumisestaan tiedeohjelman rahoitukseen.

2. Suomi suostuu pyynnöstä tämän sopimuksen voimassaolon päättyessä asettamaan järjestön ja sen jäsenvaltioiden saataville ja käytettäviksi kaikki tiedot, joita se on saanut sellaisten sopimusten nojalla, joita on suomalaisten yritysten tai viranomaisten kanssa tämän sopimuksen mukaisesti. Lisäksi järjestöllä on sopimuksen voimassaolon päättyessä oikeus päättää, pitääkö se voimassa sopimukset, joita se on tiedeohjelman mukaisesti tehnyt suomalaisten yritysten tai viranomaisten kanssa, ja jos, millä ehdoilla se näin tekee.

8 artikla

1. Kun järjestön Suomesta ostaman tavarahan arvo ylittää järjestön kirjanpitojärjestelmän mukaan 2 KAU:ta tai sen käyttämien palveluiden arvo on 2 KAU:ta tai suurempi ja nämä tavarat tai palvelut liittyvät tiedeohjelmaan ja niiden hintaan sisältyy veroja tai tulleja, Suomi myöntää vapautuksen näistä.

2. Tavarat, joita järjestö tuo Suomeen tai vie Suomesta tai joita sen puolesta tuodaan tai viedään tiedeohjelman mukaisen toiminnan yhteydessä, ovat vapaita Suomen tuonti- ja vientimaksuista ja -veroista sekä kaikista Suomen tuonti- ja vientikielloista ja rajoituksista.

9 artikla

Suomi ja järjestö voivat muuttaa tämän sopimuksen määräyksiä yhteisestä sopimuksesta. Muutokset tulevat voimaan kolmantenakymmentenä päivänä siitä, kun molemmat osapuolet ovat ilmoittaneet täyttäneensä niiden voimaantulon edellyttämät sisäiset ehtonsa.

10 artikla

1. Kaikki tämän sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta syntyvät riidat, joita osapuolet eivät kykene ratkaisemaan rauhanomaisesti keskenään, annetaan jommankumman osapuolen pyynnöstä ratkaistavaksi välitystuomioistuimessa.

2. Välitystuomioistuin koostuu kolmesta jäsenestä: yhdestä Suomen ja yhdestä järjestön nimeämästä välitystuomarista sekä yhdestä kahden ensin nimitetyn välitystuomarin nimeämästä tuomarista, joka toimii puheenjohtajana. Jos jompikumpi osapuoli ei ole kuuden kuukauden ku-

its level of financial contribution to the science programme in accordance with the procedures ordinarily applicable to the allocation of Agency industrial contracts.

2. Upon termination of this Agreement, Finland shall continue on request to afford without charge the Agency and its Member States access to and use of all information gained under all contracts placed with Finnish undertakings or authorities pursuant to this Agreement. Furthermore, the Agency shall, in the event of such termination, have the right to determine whether and on what conditions to maintain the contracts the Agency has concluded with Finnish undertakings or authorities in connection with the science programme.

Article 8

1. When the Agency makes any purchase in Finland of a value greater than 2 KAU according to the Agency's accounting system or avails itself there of services of 2 KAU in value or above and these transactions are undertaken in connection with the science programme, and when the price of such purchase or services includes taxes or duties, Finland shall grant exemption from such taxes or duties.

2. Goods imported or exported by the Agency or on its behalf in connection with an activity undertaken in pursuance of the science programme shall be exempted from Finnish import and export duties and taxes and from all Finnish import and export prohibitions and restrictions.

Article 9

Finland and the Agency may revise the provisions of this Agreement by mutual accord. Amendments shall take effect from the thirtieth day following the date of notification that both parties have fulfilled the necessary internal conditions for the amendments to enter into force.

Article 10

1. Any dispute arising out of the application or interpretation of this Agreement which cannot be settled amicably between the parties shall, at the request of either party, be submitted to an arbitration tribunal.

2. The arbitration tribunal shall consist of three members, one arbitrator designated by Finland, one arbitrator designated by the Agency, and a third arbitrator, who shall be elected by the first two arbitrators and who shall be the Chairman. If, within a period of six months from

luessa välityspyynnöstä nimennyt edustajaansa, Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja, tai jos osapuolet eivät pääse tästä yksimielisyyteen, pysyvän välitystuomioistuimen pääsihteerin nimeää välitystuomarin tai -tuomarit osapuolen pyynnöstä. Samaa menettelyä sovelletaan, jos kolmatta välitystuomaria ei ole valittu kuuden kuukauden kuluessa kahden ensimmäisen nimeämisestä.

3. Tuomioistuin hyväksyy itse menettelytapasääntönsä. Sen päätös on lopullinen ja sitova.

11 artikla

Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä sen voimaantulon edellyttämät sisäiset ehtonsa. Se ei kuitenkaan tule voimaan ennen 1 päivää tammikuuta 1987.

12 artikla

1. Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa seitsemän vuoden kuluttua voimaantulopäivästään, elleivät osapuolet jatka sen voimassaoloa kirjallisella sopimuksella viimeistään kuutta kuukautta ennen voimassaolon päättymistä.

2. Neuvoteltuaan asiasta ensin järjestön kanssa Suomella on oikeus irtisanoa tämä sopimus siten, että se lakkaa olemasta voimassa kolmannen vuoden lopussa voimaantulostaan lukien, edellyttäen, että Suomi on ilmoittanut järjestölle aikomuksesta vähintään kuukautta ennen kolmannen vuoden loppua. Muutoin jompikumpi osapuoli voi sanoa tämän sopimuksen irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti viimeistään vuotta ennen aiotua voimassaolon päättymispäivää.

Tehty Helsingissä 19 päivänä syyskuuta vuonna 1986 kahtena englanninkielisenä alkuperäiskappaleena. Allekirjoittajat voivat myös tehdä niistä ranskan-, saksan- ja suomenkieliset käännökset, joita ei kuitenkaan katsota todistusvoimaisiksi tulkintatarkoitukseen.

Suomen hallituksen puolesta

Seppo Lindblom

Euroopan avaruusjärjestön puolesta

Reimar Lüst

the date of the request for arbitration, either party has not named its choice, the arbitrator or arbitrators shall, at the request of either party, be appointed by the President of the International Court of Justice or, if there is no agreement between the parties on this referral, the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration. The same procedure shall apply if, within six months of the designation or appointment of the first two arbitrators, the third has not been elected.

3. The arbitration Tribunal shall establish its own procedure; its decision shall be final and binding.

Article 11

This Agreement shall enter into force on the thirtieth day following the date when both parties have notified each other that the necessary internal conditions for its entry into force have been fulfilled. Entry into force shall not, however, take place before 1 January 1987.

Article 12

1. This Agreement shall terminate upon the expiry of seven years from the date of its entry into force, unless extended by the written agreement of both parties not less than six months before the date for termination.

2. After prior consultation with the Agency, Finland shall have the right to denounce this Agreement so as to effect its expiry at the end of the third year from its entry into force, subject to notification to the Agency of Finland's intention to do so not less than six months before the end of the said third year. Otherwise, denunciation may be effected by either party upon giving written notice not less than one year before the intended date of termination.

Done at Helsinki on 19 September 1986 in two originals in the English language. The signatories may also establish translations hereof in the French, German and Finnish languages, which shall not, however, be considered as authoritative for the purposes of interpretation.

For the Government of Finland

Seppo Lindblom

For the European Space Agency

Reimar Lüst